

Projekt

przygotowany przez Wójta
Gminy Siemyśl

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SIEMYŚL

z dnia ..... 2024 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania
Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) Rada Gminy Siemyśl uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr 332/XLVI/23 Rady Gminy Siemyśl z dnia 15 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024-2026 załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siemyśl.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Siemyśl z dnia .....

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024 – 2026

**GMINA
SIEMYŚL**

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy	4
1.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	4
1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	9
Rozdział II Diagnoza społeczna Gminy Siemyśl	12
Rozdział III Analiza SWOT	16
Rozdział IV Adresaci Programu	18
Rozdział V Realizatorzy Programu	18
Rozdział VI Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024-2026	21
6.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	21
Rozdział VII Realizacja, monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024 – 2026	23

Wstęp

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest utworzenie spójnego wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Obowiązek opracowania gminnego programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Wstęp do cytowanej ustawy brzmi „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Działania planowane w programie w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny będą miały charakter profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),

- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145),
- ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571),
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984, z późn. zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870).

Rozdział I

Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy

1.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Jak pisze – B. Krzesińska-Zach „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”¹.

---

¹ Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki - Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajać wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. W rodzinie już młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Jak zauważa K. Pierzchała właściwie funkcjonująca rodzina buduje wspólnotę, która wymaga od swoich członków - zwłaszcza rodziców - „integralnego zespolenia celów i dążeń, podejmowania na jej rzecz działań dobrowolnych, ale wynikających z poczucia wewnętrznej konieczności. Równowaga i stabilność wzajemnych stosunków między rodzicami, ich poczucie odpowiedzialności oraz więź emocjonalna między wszystkimi członkami rodziny są podstawą właściwych relacji w rodzinie”².

Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku definiuje funkcje rodziny jako „cele, do których zmierza życie i działalność rodziny oraz zadania, jakie pełni na rzecz swych członków, zaspokajając ich potrzeby, ale też i potrzeby społeczeństwa oczekującego od rodziny dobrze przygotowanych i bezkonfliktowo włączających się w życie społeczne obywateli. Funkcja oznacza zatem działalność skierowaną na określony cel, kontynuowaną w ramach danej struktury społecznej bądź dla podtrzymania danej społeczności w jej stanie moralnym”³.

W XXI wieku, gdzie normy, wartości i zasady moralne „tłumione” są poprzez świat telewizji, Internetu, mass mediów, dziecko może nie wiedzieć, co jest dobre, a co złe może nie poradzić sobie w dorosłym życiu. Dlatego rodzina powinna być taką ostoją, azylem dla swoich członków. Do uwarunkowań dysfunkcyjności rodziny zalicza się na ogół:

- trudne warunki społeczno-ekonomiczne,
- niskie kompetencje rodzicielskie,
- zaburzoną strukturę rodziny⁴.

Dysfunkcyjność rodziny jest skutkiem zaburzenia powyższych cech. Najistotniejszym dla prawidłowego rozwoju dziecka jest wsparcie rodziców, opiekunów. W rodzinie dysfunkcyjnej rodzice, opiekunowie nie potrafią poradzić sobie z występującymi problemami, a w związku z tym nie mają możliwości zaspokajania potrzeb swoich dzieci.

Natomiast N. Kocur zwraca uwagę na dwie strony powstania zaburzeń w rodzinie - „z zewnątrz” oraz „z wewnątrz”. Jako pierwsze wymienia problemy ze zjawiska makrostruktury społecznej, czyli te „z zewnątrz”:

---

rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2007, 14.

² K. Pierzchała, *Rodzina – jej definicje i funkcje* [w:] K. Pierzchała, Cz. Cekiera (red.), *Człowiek a patologie społeczne*, Adam Marszałek, Toruń 2009, s. 79.

³ T. Pilch (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku*, T. 5, Wyd. Akademickie „ŻAK”, Warszawa 2006, s. 309.

⁴ H. Bednarski, *Przemoc w rodzinie jako przykład dysfunkcyjności rodziny*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne” 2012, t. 13, nr 1/2, s. 139.

- bezrobocie (zarówno przewlekły problem z brakiem pracy, jak i nagła utrata dotychczasowej pracy),
- kryzys gospodarczy państwa (dotykający wszystkich obywateli),
- niski poziom ekonomiczny społeczeństwa (w danym państwie),
- konflikty społeczne,
- migracje,

Do przyczyn „z wewnątrz” rodziny, czyli leżących w samym środowisku rodzinnym, można zaliczyć np.:

- brak umiejętności i przygotowania do opieki i wychowania dzieci,
- konflikty wewnątrz rodziny (np. między rodzicami lub rodzicem a dzieckiem),
- alkoholizm (jednego bądź obojga rodziców),
- uzależnienie narkotykowe,
- ubóstwo materialne,
- przestępczość rodziców,
- rozbitcie rodziny - rozwód, rozstania,
- słaba lub w ogóle nieobecna więź emocjonalna,
- postawy i cechy osobowości rodziców,
- nieprzyjemna atmosfera w domu⁵

W rodzinie dysfunkcyjnej często (jak wyżej zostało wymienione) występuje problem z nadużywaniem alkoholu. Takie rodziny ukrywają, że akurat u nich występuje problem alkoholowy. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym czuje się zagubione. Jak pisze K. Dymek - Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepelniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku.”⁶ Istotne jest wspomnienie o rolach dziecka w takiej rodzinie:

- bohater - jest nim najczęściej najstarsze dziecko w rodzinie. Często przejmuje obowiązki swoich rodziców. Chciałoby naprawić wszystkie rodzinne problemy. Jest odpowiedzialne, lecz żyje w napięciu i boi się spontaniczności.
- kozioł ofiarny - odwraca uwagę od problemu alkoholowego rodziny. Takie dziecko charakteryzuje wrogość, bunt, nieposłuszeństwo. Zachowanie takiego dziecka jest nieakceptowane przez innych.
- maskotka - rolą takiego dziecka, jest odwrócenie od problemu poprzez np. zabawę, rozśmieszanie rodziny. Może wiązać się z tym, iż inne osoby mogą nie traktować takiego dziecka poważnie.
- zagubione dziecko - to dziecko, które ucieka w świat fantazji, marzeń. To, co się dzieje w jego rodzinie, nie dotyczy go. Woli uczyć się, pracować samodzielnie⁷.

Kolejnym uzależnieniem wpływającym na dysfunkcjonalność rodziny jest narkomania. Uzależnione od narkotyków osoby dorosłe nie są w stanie stworzyć

⁵ <https://www.pokonajlek.pl/rodzina-dysfunkcyjna/>

⁶ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

⁷ S. Bębas. Alkoholizm jako przyczyna patologii życia rodzinnego, w: „Wychowanie na co dzień”, Nr 10/11, Wyd. Akapit Edukacyjny, Toruń 2008, s.41.

dzieciom podstawowych warunków do rozwoju, nauki, a nieraz nawet zapewnić pożywienia. Może to także wiązać się z rozpadem rodziny. Zdarza się również tak, że substancje psychoaktywne zażywa też samo dziecko. Funkcjonowanie takich osób jest zaburzone.

Narkotyki to substancje psychoaktywne, które powodują zmianę świadomości. Istotne jest wspomnienie o „nowej” odmianie takich substancji - dopalaczach. „W początkowej wersji były modyfikacją "zwykłych" narkotyków. Powstały różne odmiany "ziół", tabletek, czy proszków, których skład początkowo był znany i podawany na opakowaniu. Rząd uaktualnił "czarną listę", wpisując na nią substancje z dopalaczy. Od tego czasu sprzedawcy zmienili taktykę, przestali informować na opakowaniach o substancjach zawartych w środku, zaczęły powstawać kolejne sklepy, których właściciele zaczęli na własną rękę sprzedawać to, co wyprodukowali⁸”. Jest to niebezpieczne dla funkcjonowania rodziny.

Uzależnienia behawioralne to uzależnienie od wykonywania czynności. Oznacza ono nieumiejętność powstrzymania się od wykonywania danej czynności, mimo że wpływa to negatywnie na stan zdrowia osoby uzależnionej, a także jej kontakty z otoczeniem. Wyróżnia się m.in. uzależnienie od komputera i Internetu, telefonu komórkowego, czy też uzależnienie od hazardu.

Internet wydaje się dzisiaj niezbędny do życia. Może być zarówno źródłem wiedzy i inspiracji, jak również źródłem problemów. Dla wielu ludzi, dzieci ogromnym niebezpieczeństwem może być fakt, iż nie odróżniają oni świata rzeczywistego od świata w sieci. Może to powodować sytuację, w której człowiek poprzez pochłonięcie przez Internet zaniedba rodzinę, przyjaciół, jak również obowiązki zawodowe, czy szkolne. Negatywną konsekwencją uzależnienia od Internetu, a w tym od kontaktów społecznych jest zanik więzi emocjonalnych z najbliższymi – z rodziną i z przyjaciółmi. „Uzależnienie od komputera i Internetu zalicza się do uzależnień psychicznych, czyli takich, gdzie występuje nieposkromiona potrzeba a nawet psychiczny przymus, aby wykonywać określoną czynność, co w efekcie prowadzi do rozładowania napięcia psychicznego, czyli następuje zminimalizowanie nieprzyjemnych odczuć⁹. Osoba uzależniona nie jest w stanie sama przerwać ciągłego powtarzania czynności, a to przyczynia się do zmniejszenia codziennej aktywności, co w konsekwencji wpływa negatywnie na sferę społeczną, zawodową oraz szkolną¹⁰.

Hazard jest określany jako „ryzykowne przedsięwzięcie”, „ryzyko w grze”, „narażanie się na niebezpieczeństwo, ryzykowanie”. Osoba, która bierze udział w grze ryzykując pieniądze czy też inne dobra materialne dla zdobycia określonej

⁸ <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-prewencji/aktualnosci/64530,Dopalacze.html>

⁹ M. Jędrzejko, A. Taper, Jak kształtować kontakt dziecka z multimediami?, Fundacja Pedagogium, Warszawa 2010, s. 21, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/sieciholizm/rodzaje-i-objawy-sieciholizmu/>.

¹⁰ C. Guerreschi, Nowe Uzależnienia, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2005, s. 30, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/sieciholizm/rodzaje-i-objawy-sieciholizmu/>.

korzyści jest nazywana hazardzistą¹¹. Hazard może wiązać się z problemami finansowymi rodziny. Mogą one powodować złość, stres dla wszystkich jej członków, związany np. z utratą oszczędności, czy także nieruchomości. Rodzina może czuć się oszukana, a jeszcze trudniejsza sytuacja występuje, gdy osoba uprawiająca hazard nie przyznaje się do swojego problemu. Istotne jest także zwrócenie uwagi na to, iż hazard może dotyczyć także dzieci. W dobie dostępu do sieci, zarówno dzieci, młodzież jak i dorośli mogą uprawiać hazard online, poprzez np. gry internetowe, w których można wygrać pieniądze. Z badań wynika, że „nastolatki, które doświadczają problemów z hazardem, napotykają na poważne problemy szkolne, zarówno natury wychowawczej (problemy w zachowaniu), jak i poznawczej (trudności w nauce)”¹².

Przemoc jest kolejną z najczęstszych przyczyn występowania nieprawidłowości w rodzinie. Wyróżnia się:

- przemoc fizyczną - to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,
- przemoc psychiczną - to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne,
- przemoc seksualną - to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych,
- przemoc ekonomiczną - to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera,
- zaniedbanie - to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci,
- cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Osoby dotknięte przemocą domową często doświadczają kilku form jednocześnie. Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, osobę sprawującą przemoc domową oraz innych ludzi.

---

¹¹ M. Rowicka, „Uzależnienia behawioralne, Profilaktyka i terapia”, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Warszawa, 2015, s. 22.

¹² J. Celebucka, J. Jarczyńska, Hazard wśród młodzieży – rozpoznanie, profilaktyka i terapia, w: J. Jarczyńska (red.), Uzależnienia behawioralne i zachowania problemowe młodzieży: teoria, diagnoza, profilaktyka, terapia, Bydgoszcz 2014, s. 78–79.

1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy¹³.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat),
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni),

---

¹³ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny.

Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011.

- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci,
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy,
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny. Gmina Siemyśl podejmuje działania zmierzające do pozyskania rodzin wspierających, wśród których wymienić należy:

- 1) zamieszczenie ogłoszeń w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemyślu – zwanym dalej „OPS”, na stronie internetowej Urzędu Gminy Siemyśl, w BIP OPS oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach;
- 2) prowadzenie akcji informacyjnych podczas festynów rodzinnych poprzez rozdawanie stosownych ulotek;
- 3) informowanie potencjalnych kandydatów na rodzinę wspierającą o takiej możliwości przez pracowników OPS.

Dotychczas nie udało się pozyskać rodziny wspierającej na terenie Gminy Siemyśl. Może mieć to związek z tym, że pełnienie funkcji rodziny wspierającej jest pracą społeczną, za którą rodzina nie otrzymuje wynagrodzenia, jak również z brakiem czasu potencjalnych kandydatów, niemniej jednak działania w kierunku pozyskania rodziny wspierającej są i będą prowadzone w trakcie obowiązywania niniejszego programu.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmująca opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia

dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „piecza zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymśa „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka z rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”¹⁴.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** - zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe,
- **specjalistycznej** - organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne,
- **pracy podwórkowej** - realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne¹⁵.

---

¹⁴ Anna Kwak, Marek Rymśa, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

¹⁵ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział II

Diagnoza społeczna Gminy Siemysł

W działaniach skierowanych do rodzin jest realizowanych szereg zadań, wśród których wymienić należy:

- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym wynagrodzenie asystenta rodziny;
- wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna,
- realizację ustawy Karta Dużej Rodziny.

Na podstawie danych uzyskanych z OPS dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w roku 2022, co przedstawiają poniższe tabele.

	2022
Rodziny, którym przyznano świadczenie	16
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	38
Rodziny, którym wypłacono dodatek mieszkaniowy	2
Liczba osób, którym wypłacono zasiłek stały	8
Świadczenie usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania osób tego oczekujących	7

Zasiłek celowy jest świadczeniem pieniężnym, przyznawanym w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji dochodowej.

Najczęstszymi powodami ubiegania się świadczeniobiorców o zasiłki celowe i pomoc w naturze w okresie sprawozdawczym był brak środków finansowych na zaspokojenie poniżej wymienionych potrzeb:

- zakup leków i dofinansowanie do kosztów leczenia,
- zakup żywności,
- finansowanie zakupu posiłków w stołówkach szkolnych,
- współfinansowanie ponoszonych kosztów dojazdu do placówek służby zdrowia, wsparcia środowiskowego oraz na zajęcia rehabilitacyjne.

Świadczenia	2022
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	14 osób
Zasiłki pielęgnacyjne	66 osób uprawnionych
Świadczenie pielęgnacyjne	16 osób
Specjalne zasiłki opiekuńcze	2 osoby uprawnione
Świadczenie rodzicielskie	17 osób uprawnionych
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka	1 osoba uprawniona
Świadczenia alimentacyjne	44 osoby uprawnione
Świadczenie wychowawcze - 500+	772 uprawnionych dzieci
Stypendium szkolne	14 uczniów (z 5 rodzin)
Program dożywiania dzieci	17 rodzin (Z tego 9 rodzin - 17 dzieci w formie zakupu posiłku (w tym 3 dzieci z 1 rodziny w ramach programu osłonowego) oraz 8 rodzin (8 świadczeniobiorców) w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności)

Ponadto rodziny z dziećmi z terenu Gminy Siemyśl mają zapewniony bezpłatny dostęp do specjalistów:

- pedagoga szkolnego - w placówkach oświatowych na terenie gminy,
- psychologa - w placówkach oświatowych oraz w punkcie konsultacyjnym,
- specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - w Punkcie Wsparcia Rodzin oraz Osób Doświadczających Przemocy, funkcjonującym w ramach Punktu Konsultacyjnego, którego siedziba znajduje się w budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Bibliotece w Siemyślu,
- radcy prawnego - w OPS,

Pracownicy socjalni OPS na bieżąco prowadzą monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą społeczną. Zadanie to jest realizowane również przez asystenta rodziny. W związku powyższym OPS współpracuje ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, kuratorem sądowym oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia

zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie – natychmiast o takiej okoliczności informowany jest Sąd Rodzinny w Kołobrzegu.

Zarządzeniem Nr 6/2016 Kierownika OPS z dnia 6 października 2016 r. w OPS w Siemysłu powołany został Zespół ds. Asysty Rodzinnej, składający się z pracowników socjalnych, asystenta rodziny, kierownika OPS oraz osób zaproszonych, działających w sferze pracy z rodziną z problemami opiekuńczymi, do którego zadań należy m. in.:

- diagnozowanie i analiza sytuacji rodziny pod kątem zaistniałych problemów i deficytów,
  - współpraca osób, instytucji i innych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów rodziny,
  - prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
  - wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji,
  - wstępne zdiagnozowanie problemów i ustalenie projektu planu pracy z rodziną.
- W 2022 roku odbyły się 2 posiedzenia zespołu.

Zarządzeniem nr 2/2020 Kierownika OPS z dnia 1 lipca 2020 r., wprowadzona została procedura wspierania rodziny w Gminie Siemysł, która szczegółowo opisuje sposób postępowania z rodzinami, w których występuje potrzeba wsparcia oraz opieki asystenta rodziny. Procedura opisuje:

- sposób organizacji pracy z rodziną,
- realizację współpracy pracownika socjalnego z rodziną w zakresie wspierania rodziny,
- realizację współpracy asystenta z rodziną,
- zasady pracy i działania asystenta rodziny.

Pomoc asystenta rodziny w Gminie Siemysł

Najczęstszym powodem, dla którego rodziny obejmowane są wsparciem asystenta rodziny są trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin wspieranych pomocą asystenta są:

- ubóstwo,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezrobocie,
- alkoholizm,
- przemoc domowa,
- niepełnosprawność.

W latach 2021- 2023 w Gminie Siemysł zgodnie z zapotrzebowaniem zatrudniony był jeden asystent rodziny, który obejmował wsparciem w roku 2021 - 1 rodzinę, w roku 2022 - 1 rodzinę, w roku 2023 - 1 rodzinę. Asystent rodziny w Gminie Siemysł zatrudniony jest na podstawie umowy zlecenie na czas nieokreślony, wobec czego Gmina zapewnia ciągłość zatrudnienia asystenta rodziny, a tym samym

spełnia obowiązek wynikający z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Aktualna analiza potrzeb w zakresie asystentury wskazuje, że wystarczającym jest zatrudnienie w Gminie Siemyśl 1 asystenta rodziny.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, rodzina, w której na podstawie stosownego zaświadczenia stwierdzone zostanie ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalna choroba zagrażająca życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, jest uprawniona do poradnictwa w zakresie:

- 1) przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- 2) wsparcia psychologicznego;
- 3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- 4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Powyższe koordynowane jest przez asystenta rodziny, a koordynacja ta polega na opracowaniu wspólnie z rodziną katalogu możliwego do uzyskania wsparcia, jak również występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu rodziny, na jej żądanie do wyznaczonych podmiotów, z wyłączeniem świadczeniodawców, w celu umożliwienia jej skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

Gmina Siemyśl zapewnia mieszkańcom dostęp do informacji i poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę poprzez zamieszczenie na tablicy ogłoszeń i w BIP OPS informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ponadto w Gminie Siemyśl opracowano lokalny informator o możliwościach i miejscach uzyskania wsparcia dla kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Informator jest dostępny w siedzibie OPS, Punkcie Konsultacyjnym oraz Ośrodka Zdrowia w Siemyślu.

Pieczka zastępcza

Pracownicy socjalni OPS uczestniczą w tworzeniu planów pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, jak również pozostają w stałym kontakcie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu - **w roku 2022 sporządzono 9 planów dla 9 dzieci przebywających w pieczy zastępczej**. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej nie były zainteresowane podjęciem działań zmierzających do odzyskania dzieci i ich powrotu do rodziny, nie utrzymywały kontaktu z dziećmi, jak również nie chciały korzystać z pomocy i wsparcia OPS czy PCPR w tym zakresie.

OPS zapewnia rodzinom zastępczym mieszkającym na terenie Gminy Siemyśl bezpłatny dostęp do specjalistów - psychologa czy doradcy rodzinnego w Punkcie Konsultacyjnym, którzy mogą merytorycznie wspierać rodziny w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji wobec dzieci.

W 2022 r. w pieczy zastępczej przebywały dzieci, które były w niej

umieszczone wcześniej, w roku sprawozdawczym jedno dziecko trafiło do pieczy zastępczej bezpośrednio ze szpitala zaraz po porodzie, a mama dziecka wyprowadziła się z terenu Gminy Siemyśl, wobec czego współpraca z asystentem rodziny została zakończona, nie było możliwości pracować z rodzicami biologicznymi dziecka.

Placówka wsparcia dziennego – „Kolibry”

Placówka prowadzona jest przez Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Zachodniopomorska, w ramach projektu „Zachodniopomorskie podwórka”. W roku 2022 w zajęciach świetlic podwórkowych uczestniczyło 5 dzieci z terenu Gminy Siemyśl. Zajęcia w świetlicy organizowane były przez wychowawcę, który realizował je wspólnie z wolontariuszami. Spotkania odbywały się regularnie wg ustalonego harmonogramu, minimum jeden raz w tygodniu. Wychowawca prowadzący zajęcia w placówce pracuje metodą harcerską, wspierając rozwój, kompetencje i umiejętności społeczne uczestników, które mają istotny wpływ na niwelowanie negatywnych skutków patologii środowiskowych

Rozdział III

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, ▪ funkcjonowanie OPS, ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Siemyślu, ▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemyślu, ▪ znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących pomocy, ▪ wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”, ▪ wykwalifikowani pracownicy OPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemyślu, stale podnoszący swoje kwalifikacje, ▪ otwartość samorządu gminnego na 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez ▪ stereotypy,

<p>współpracę ze środowiskiem lokalnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prężnie działający Klub Seniora prowadzony w ramach działalności OPS, ▪ działalność placówki wsparcia dziennego „Kolibry”, prowadzonej w formie podwórkowej, ▪ wspieranie rodzin przeżywających trudności w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych, ▪ dobra współpraca z gminnymi placówkami oświatowymi, 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnień i przemocy domowej, ▪ ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej w środowisku lokalnym, ▪ możliwość realizowania programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, ▪ możliwość podnoszenia umiejętności służb działających w obszarze wspierania rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy domowej, ▪ wzrost kosztów życia rodziny, ▪ brak reakcji społeczeństwa na występującą przemoc domową, ▪ niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, ▪ możliwość wypalenia zawodowego wśród służb działających w obszarze wspierania rodziny, ▪ nasilenie negatywnych zjawisk – alkoholizm, narkomania, przemoc domowa, ▪ rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym, ▪ słabnięcie więzi rodzinnej i umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywanie konfliktów poprzez spędzanie czasu w sieci, przed ekranem urządzeń elektronicznych,

	▪ nowe formy przemocy coraz częściej występujące wśród dzieci i młodzieży (cyberprzemoc),

Rozdział IV

Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są:

- rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- rodziny zagrożone ubóstwem,
- rodziny zagrożone i dotknięte przemocą,
- rodziny zagrożone i dotknięte uzależnieniami,
- rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Rozdział V

Realizatorzy Programu

Program realizuje OPS przy udziale:

- Urzędu Gminy Siemyśl,
- Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Siemyślu wraz z filiami w Trzyniku, Charzynie, i Byszewie oraz świetlicami wiejskimi w Charzynie, Nieżynie, Byszewie Niemierzu, Świeciu Kołobrzeskim i Trzyniku,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu,
- Szkoły Podstawowej im. Noblistów Polskich w Siemyślu,
- Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Charzynie,
- Posterunku Policji w Rymaniu,
- Sądu Rejonowego w Kołobrzegu Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Siemyślu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemyślu,
- parafii i kościołów z terenu Gminy Siemyśl,
- ośrodka zdrowia w Siemyślu,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu,
- organizacji pozarządowych,
- rad sołeckich.

Zasady współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Współpraca to nic innego jak współdziałanie ze sobą jednostek lub grup ludzi wykonujących swoje częściowe zadania, dla osiągnięcia wspólnego celu, które opiera się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, należycie uświadomionemu sobie przez wszystkie jednostki lub grupy. Słownik PWN współpracę określa jako „działalność prowadzoną wspólnie przez jakieś osoby, instytucje lub państwo”.

Najczęstszymi formami współpracy powyższych instytucji w zakresie pomocy i wsparcia działań na rzecz dziecka i rodziny są:

- 1) działania informacyjne dla mieszkańców Gminy Siemyśl;
- 2) działania na rzecz poprawy sytuacji rodzin, zwłaszcza dotkniętych problemami;
- 3) uczestnictwo we wspólnych programach i projektach na rzecz wsparcia rodzin finansowanych ze środków samorządowych oraz innych funduszy;
- 4) szkolenia pracowników;
- 5) wymiana informacji i doświadczeń.

Tematyka problemów podejmowanych podczas współpracy obejmuje najczęściej obszary wymieniane w ustawie o pomocy społecznej, wśród których wymienić należy:

- 1) przemoc w rodzinie;
- 2) bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych;
- 3) ubóstwo;
- 4) bezrobocie;
- 5) niepełnosprawność;
- 6) uzależnienia (alkohol, narkotyki);
- 7) sieroctwo;
- 8) bezdomność;
- 9) długotrwałe i ciężkie choroby;
- 10) potrzebę ochrony macierzyństwa i wielodzietności;
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 12) zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe.

Wśród pozytywnych stron podejmowania współpracy wymienić należy:

- 1) sprawny i właściwy przepływ informacji;
- 2) wysoki poziom kompetencji pracowników;
- 3) znajomość zadań realizowanych przez poszczególne instytucje;
- 4) dyspozycyjność i szybkość reakcji;
- 5) konsekwencję i skuteczność w działaniu
- 6) bliskie sąsiedztwo współpracujących instytucji;
- 7) określenie wspólnych celów dla współpracujących instytucji i organizacji w gminnych dokumentach (np. w programach bądź strategiach).

Najczęstszymi przeszkodami towarzyszącymi współpracy pomiędzy instytucjami mogą być:

- 1) brak społecznej akceptacji i przyzwolenia na stosowane formy i wielkość udzielanej pomocy;
- 2) duża ilość formalności koniecznych do podjęcia współpracy;
- 3) niespójne i nieprecyzyjne przepisy prawne;
- 4) konflikty interpersonalne;
- 5) presja czasu;
- 6) różne godziny pracy instytucji;
- 7) nadmiar obowiązków;
- 8) niechęć do współpracy ze strony innych instytucji;
- 9) niewystarczająca liczba instytucji wspierających rodzinę;
- 10) brak środków finansowych bądź niedostateczna ich ilość na działalność instytucji.

Współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin będzie oparta o następujące zasady:

- 1) równość partnerów wobec siebie;
- 2) wspólne zaufanie i merytoryczne podejście do podejmowanych działań;
- 3) koncentracja na rzeczywistych problemach rodzin;
- 4) wzajemne przekazywanie informacji dla dobra rodzin i ich wsparcia;
- 5) zachowanie poufności w zakresie powziętych informacji.

Wymiana informacji pomiędzy instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin odbywać się będzie za pomocą następujących narzędzi:

- 1) kontakt telefoniczny;
- 2) kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej i tradycyjnej;
- 3) kontakt bezpośredni - spotkania przedstawicieli podmiotów współpracujących organizowane wg. potrzeb, a w sytuacjach pilnych i kryzysowych – niezwłocznie po uzyskaniu informacji o problemie.

Współpraca i wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin musi opierać się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, jakim jest udzielenie szerokiego, interdyscyplinarnego wsparcia rodzin dotkniętych problemami. Istotne jest, aby ten cel, został należycie uświadomiony sobie przez wszystkie podmioty współpracujące na rzecz wsparcia rodzin.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową komunikację pomiędzy ośrodkiem a instytucjami i podmiotami zaangażowanymi we wsparcie rodzin jest kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Rozdział VI

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024-2026

6.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024 – 2026 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Siemyśl w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024 – 2026 jest pomoc i wsparcie rodzinom, które mają trudności z wypełnieniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Cel:	Działalność profilaktyczna sprzyjająca wzmocnieniu więzi w rodzinie
Kierunki działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach w tematyce przeciwdziałania uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, a także przeciwdziałanie powstawaniu przemocy domowej, ▪ wzmocnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny poprzez współpracę z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, ▪ realizowanie działań i projektów sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny, biesiady, spotkania z ciekawymi ludźmi, wypoczynek letni), ▪ systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób działających w obszarze wspierania rodziny, ▪ prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodzin, ▪ rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych w zakresie wspierania rodziny,
Termin realizacji:	2024 – 2026
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba zorganizowanych działań mających na celu umacnianie rodziny, ▪ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, ▪ liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w programach profilaktycznych, ▪ liczba działań zorganizowanych dla społeczności lokalnej w

	<p>ramach wspierania rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób uczestnicząca w działaniach zorganizowanych dla społeczności lokalnej, ▪ liczba podmiotów współpracujących przy realizacji niniejszego programu, ▪ liczba szkoleń zorganizowanych dla osób działających w obszarze wspierania rodziny, ▪ liczba osób działających w obszarze wspierania rodziny, uczestnicząca w szkoleniach, ▪ liczba przeprowadzonych kampanii, ▪ liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych,
Cel:	Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej
Kierunki działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ monitorowanie środowisk niewydolnych wychowawczo, ▪ diagnozowanie problemów w rodzinach dysfunkcyjnych, ▪ opracowywanie planów pomocy, ▪ podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania z życia rodziny niepożądanych zachowań i nałogów, ▪ zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom oraz dzieciom wymagającym pomocy, ▪ zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych rodzinom wymagającym wsparcia w tym zakresie, ▪ udzielanie pomocy członkom rodziny w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ▪ rozwój poradnictwa specjalistycznego, ▪ zapewnienie pomocy specjalistycznej dla rodzin mających trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie wsparcia asystenta rodziny, ▪ monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny, ▪ zapewnienie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy, ▪ zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, ▪ wspieranie rodzicielstwa – realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”,
Termin realizacji:	2024 – 2026
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba rodzin objętych wsparciem, ▪ liczba zatrudnionych asystentów rodziny, ▪ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ▪ liczba rodzin korzystających z poradnictwa

	specjalistycznego, <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób korzystająca z możliwości schronienia, ▪ liczba środków finansowych przeznaczonych na realizację działania,
Cel:	Zapewnienie wsparcia dla rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych
Kierunki działań:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kierowanie asystenta do pracy z rodziną biologiczną w celu przygotowania jej do powrotu dziecka z pieczy, ▪ finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające, ▪ współpracowanie z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej,
Termin realizacji:	2024 – 2026
Wskaźniki:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny, ▪ liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej, ▪ liczba rodzin usamodzielnionych w efekcie pracy asystenta rodziny, ▪ liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych

Rozdział VII

Realizacja, monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024 – 2026

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin z terenu Gminy Siemyśl zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Na podstawie analizy między innymi realizowanego Programu i sprawozdań, kierownik OPS sporządzi zbiorcze sprawozdanie z działalności OPS, które zostanie przedłożone Radzie Gminy Siemyśl do końca pierwszego kwartału roku następnego.

Zakładane rezultaty:

- 1) zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin;
- 2) zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego;
- 3) poprawienie funkcjonowania rodzin przeżywających trudności;
- 4) wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz poprawy funkcjonowania dzieci i rodziny;
- 5) wzrost kompetencji rodzin, poprawa w wypełnianiu ról społecznych;
- 6) wzrost kompetencji pracowników pracujących w obszarze wspierania rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodnie ze stanowiskiem Wojewody Zachodniopomorskiego Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Siemyśl na lata 2024-2026 wymagał uzupełnienia.

Program został uzupełniony i w związku z tym wnioskuje się o przyjęcie przekładanego projektu uchwały.

Wójt

Marek Dołkowski